

Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός (Ο ομολογιακός χαρακτήρας του χριστιανισμού)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Γέρ. Ιωσήφ Βατοπαιδινός](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Μνήμη της Αγίας Μεγαλομάρτυρος και Πανευφήμου Ευφημίας

Η πανσωστική πρόνοια του Κυρίου μας οικονόμησε, πλησίον της εορτής της Υψώσεως του Τιμίου Σταύρου, να έορτάζουμε την μνήμη της Αγίας Μεγαλομάρτυρος και Πανευφήμου Ευφημίας, η οποία μας μεταφέρει σε μια συνέχεια του νοήματος του Σταύρου.

Αυτή η Μάρτυς, παρθένος κόρη από υψηλοτάτη οικογένειαν, τελείωσε το μαρτύριο της κάπου μέσα στην περίοδο των τριών πρώτων αιώνων πού οι χριστιανοί ήσαν έκτος νόμου. Το λείψανο της ευρίσκεται στο Βυζάντιο. Της απένειμαν μεγάλες τιμές, διότι πραγματι-κά, ως Μεγαλομάρτυς, είναι δόξα και στέφανος της

Εκκλησίας μας.

Κατά το 451 συνήλθε στη Χαλκηδόνα η Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος, η οποία κατεδίκασε την αίρεση του μονοφυσιτισμού, πού απέδιδε στον Κύριο μας μία φύση. Όμως την μία φύση είχε προ της σαρκώσεως Του, όντας Θεός Λόγος, καί, καθαυτό, ομοούσιος προς τον Πατέρα. Όταν όμως «ήλθε το πλήρωμα του χρόνου» και επεδήμησε στον κόσμο, φόρεσε και την δική μας φύση. Όντας λοιπόν τέλειος Θεός, έγινε και τέλειος άνθρωπος. Απέκτησε πλέον δύο φύσεις άσύγ-χυτες και ενωμένες. Αυτό ακριβώς έδογμάτισε και η Ορθόδοξος Εκκλησία μας.

Δυστυχώς όμως υπήρξαν άνθρωποι οι όποιοι δεν ήθελαν να καταλάβουν, είτε λόγω της πτώχειας των γνώσεων τους, είτε έθελοκάκως και προκάλεσαν σύγχυση στην Εκκλησία μας, προβάλλοντες ότι ο Χριστός έχει μόνο μία φύση. Και ναί μέν η Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος τους κατεδίκασε, αλλά ο σάλος δεν σταμάτησε, διότι οι αιρετικοί είχαν ισχυρά οικονομικά μέσα και πολιτική δύναμη, με τα οποία έσειαν και συνεκλόνιζαν την Εκκλησία. Τότε, για να δοθή ένα τέλος στο όλο πρόβλημα και να πεισθή ο λαός να ειρήνευση, πήραν οι Πατέρες τους δύο τόμους πού ήσαν γραμμένες και των δύο οι απόψεις. Ο μέν ένας της Εκκλησίας μας, με τα ορθόδοξα δόγματα, και ο άλλος με τις αιρετικές φλυαρίες. Άπεφάσισαν να τους θέσουν στη λάρνακα όπου εύρίσκετο το λείψανο της Μάρτυρος και μετά να επακολουθήσει προσευχή, ώστε να αποδείξη η μάρτυς διά της θαυματουργικής της Χάριτος ποίος έκ των δύο κατέχει την αλήθεια και είναι θεόπνευστος.

Πράγματι, έκλείδωσαν τους δύο τόμους μέσα στη θήκη του ιερού λειψάνου της Άγίας. Την επομένη άνοιξαν την λάρνακα να δούν ποιόν από τους δύο τόμους προτίμησε η Αγία καί, πραγματικά, η χάρις της Μεγαλομάρτυρος απέδειξε τον όμολογιακόν της ζήλο και μετά τον θάνατο της. Τον μέν τόμο των Πατέρων, αυτόν δηλαδή της Ορθοδοξίας, τον πήρε στην αγκαλιά της και τον κρατούσε με τα δύο της χέρια, τον δε άλλον, των αιρετικών, έριξε κάτω από τα πόδια της και απέδειξε έτσι την ακρίβεια της όμολογίας.

Με αφορμή την αφήγηση του βίου της, μεταφερό-μεθα σήμερα στον όμολογιακό χαρακτήρα της χριστια-νικής μας ιδιότητος και διαπιστώνομε από την παρά-δοση της Εκκλησίας μας, από τα βιώματα των Πατέρων μας και τις όμολογίες των Μαρτύρων μας ότι, γενικά, το θέμα ολόκληρης της χριστιανικής μας ιδιότητος, αλλά καί, ειδικότερα, το θέμα της πίστεως μας είναι καθαρά όμολογιακό.

Ο Κύριος μας -όπως και άλλοτε αναλύσαμε εκτενέστερα- διάκειται προς εμάς ως η απόλυτος πατρική παναγάπη, η οποία πράγματι αγκάλιασε το σύμπαν και ειδικά τον άνθρωπο τον τραυματισμένο. Ολόκληρος ο κύκλος της παρουσίας του μαζί μας, ήτο μια απόλυτος αγάπη και τίποτε περισσότερο.

Ο Κύριος πλησίασε την πανανθρώπινη δυστυχία σε όλες της τις φάσεις, «κηρύττων, διδάσκων και ίώμενος» τους τραυματισμένους. Απεδέχετο τους πάντας σε τέτοιο σημείο, ώστε να παρεξηγείται από τους Φαρισαίους στο πώς ανέχεται να συναναστρέφεται με πραγματικά σεσημασμένους αμαρτωλούς. Και πάνω στον Σταυρό, με ένα «μνήσθητι», δέχεται έναν ληστή άνθρωπο, ο οποίος μέχρι την στιγμή της εκτελέσεως του ήτο φονεύς και κακοποιός. Και όχι μόνο τον συγχωρεί, αλλά μεθ' όρκου του λέγει: Ἄμην λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ». Ἔτσι ο παναμαρτωλός άνθρωπος ἐδικαιώθη διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου μας, ο οποίος δεν απαίτησε κάτι, αλλά μας αξίωσε και του «υπὲρ ἕκ περισσού». Μας ἔδωσε να κληρονομήσωμεν αὐτὰ στα ὅποια «ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι».

Και ὁμως, βλέπομε ὅτι ο Κύριος φαίνεται παράδοξα αυστηρός, σκληρός και ἀτεγκτος, ὅταν προβάλλεται τὸ θέμα τῆς ομολογίας τῆς πίστεως μας. Και μας ἐρ-μηνεύει ὅτι αὐτός πού θα με ὁμολογήσῃ, θα τον ὁμολογήσω ἐμπροσθεν τοῦ Πατρός και ὅποιος με ἀρνηθῆ, θα τον ἀρνηθῶ. Σκληρός ο λόγος, πραγματικά, ἀπέναντι στην παναγάπη τοῦ Κυρίου μας και ἀνθρω-πίνως φαίνεται σαν κάτι τὸ δύσκολο.

Στην ἀρχή τῆς δημιουργίας τῆς Εκκλησίας μας, ἐπὶ 300 περίπου χρόνια, οὐ χριστιανοὶ ἦσαν ἔκτος νόμου, δεν εἶχαν δικαίωμα ζωῆς. Κάθε μέρα ποταμοὶ αἱμάτων ἐχύνοντο και πάνω σ' αὐτὰ ἐστηρίχθη ἡ Εκκλησία μας και δεν υπήρξε κανένας δρος οικονομίας. Ἦσαν υποχρεωμένοι οὐ πάντες να ὁμολογήσουν και ὁμολο-γούντες ἐθυσίαζαν αὐτὴν τὴν ζωὴ τους για να κρατή-σουν τὴν ομολογία και δεν υπήρχε ὄρος ἐλιγμού.

Εάν τώρα πάρουν ἕνα νεαρό παιδί, μια κορασίδα και τὴν στήσουν στο ἰκρίωμα και τῆς πουν. Ἀυτὴν τὴν ὥρα ἡ ἀρνήσαι τὸν Χριστό ἡ θα σε ψήσωμε ζωντανή στα κάρβουνα», ἀνθρωπίνως, δεν εἶναι τραγικό; Πώς θα ὑπομένη αὐτὴ ἡ κορασίδα, ἡ ὁποία ἔτυχε και τόσο καλῆς ἀνατροφῆς, να ψηθῆ ζωντανή και να μην δικαιούται να κἀνη ἕναν ἐλιγμό; Δηλαδή να πῆ, ἔστω με τὰ χεῖλη τῆς: «Ναί, ἀρνούμαι», ἀλλά με τὴν καρδιά τῆς να μην ἀρνηθῆ. Μήπως ο Θεός δεν θα ἐβλεπε τὴν καρδιά τῆς, ἀφού Αὐτός «ετάζει καρδίας και νεφρούς», και μετὰ, πού θα ἐφευγε ἀπὸ ἐκεῖ, να ἔμενε πάλι πιστή; Εὐρίσκομε ὁμως ὅτι ο Κύριος δεν ανέχεται κανέναν ὄρο οικονομίας και αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ βιώματα τῶν Πατέρων, ὄχι μόνο στο θέμα τῆς

πίστεως, στη δογματική έννοια, αλλά ακόμα και σ' αυτή την απλή παράδοση.

Οι Μακκαβαίοι γιατί έμαρτύρησαν; Απαγορευόταν από τον Μωσαϊκό νόμο να κάνουν χρήση χοιρινού κρέατος. Δεν ήταν δόγμα αυτό· απλώς ηθικολογία. Οι πολλοί έρμηνευταί, καμμιά φορά, αποδίδουν ότι η απαγόρευση αυτού του είδους των φαγητών, δεν είχε άλλο νόημα, εί μη ότι στα μέρη αυτά, τα ξηρά και ζεστά, αυτές οι τροφές είναι βαρείες και ανθυγιεινές. Όταν ο τύραννος του τόπου επέβαλε να γευθούν χοιρινό κρέας και να λάβουν μεγάλα αξιώματα, όχι μόνο δεν έδέχθησαν, αλλά επλήρωσαν με την ζωή τους την ομολογία τους αυτή· και «έτι λαλείται», όπως λέει ο Παύλος, ο θρίαμβος του μαρτυρίου των και αποτελούν στέφανον δόξης για την Έκκλησία μας.

Αυτός τούτος, «ο μείζων πάντων των γεννητών», ο Πρόδρομος, γιατί έμαρτύρησε; Μήπως ο Ηρώδης τον ανάγκασε να άρνηθή τον Θεό του Ισραήλ και να προσκύνηση τον Βάαλ η κάποια άλλη θεότητα, την οποίαν αυτός προσκυνούσε; Όχι. Άπλούστατα. Σάν Ιδουμαίος όπου ήτο ο Ηρώδης και, συνεπώς, ειδωλο-λάτρης, έλαβε ως σύζυγο την νύμφη του. Μα στην θρησκεία αυτού του ανθρώπου, επιτρέπετο και την μητέρα του ακόμα να παντρευτή. Ως ειδωλολάτρης πού ήτο, δεν παρέβη τον νόμο του. Όμως σαν βασιλιάς του Ισραήλ, εθεωρείτο «χριστός Κυρίου» και γι' αυτό τον ήλεγξε ο Πρόδρομος. Ουκ έξεστί σοι», όντας «χριστός Κυρίου», να λάβης ως γυναίκα την νύμφη σου και να αποτελέσης κακό παράδειγμα μέσα στον λαό του Κυρίου. Και ένεκεν αυτής της ακριβείας έμαρτύρησε «ο μείζων πάντων των γεννητών».

Το θέμα της πίστεως μας είναι καθαρώς ομολογιακό και δεν χωρεί καμμία οικονομία. Μήπως άραγε δεν είναι επίκαιρο σήμερα, όταν βλέπουμε κάθε μέρα ζοφερά σύννεφα στον ορίζοντα; Συνεχώς πιεζόμεθα προς το μέρος τούτο. Τα πάντα γίνονται χλιαρά, όλες οι ηθικές αρχές παραμερίζονται και αυτή ακόμα η ίδια η πίστη μας. Μήπως νομίζετε ότι απέχουμε πολύ από την περίοδο πού θα κληθούμε και μείς στο εδώλιο να όμολογήσωμεν την πίστη και την παράδοση μας; Μην θεωρηθή ότι αυτοί οι σκοποί είναι μακράν από τον στόχο μας και δεν πρέπει να είμεθα έτοιμοι και για αυτούς ακριβώς τους λόγους.

Όπως σας έτόνισα και προηγουμένως, η Άγία Ευφημία απέδειξε, και μετά τον θάνατον της, την ακρίβεια της ομολογίας. Αυτό πολύ μας ενδιαφέρει. Όχι γιατί το έκαμε η Άγία και μας έδημιούργησε μία καινή θεωρία, την οποία αγνοούσαμε, αλλά κάναμε μία διαπίστωση από τις τόσες πολλές πού έχομε, ότι όντως ο χριστιανισμός είναι ομολογιακός και κανένας όρος συμβιβασμού και οικονομίας δεν χωρεί.

Μπορεί να ύπαρξη οικονομία στο ζήτημα της διαβίωσης και της διαίτης μας. Εάν

θέλωμε γινόμαστε αυστηρότεροι και αγωνιστικότεροι, εγκρατέστεροι και περισσότερο συμπαθείς. Γενικά, στους διαφόρους τρόπους των ελευθέρων αρετών, έχει την δυνατότητα ο καθένας μας μέσα στην αγωνιστικότητα του, να προσθέσει ή να αφαιρέσει, να κάνει οικονομία. Στο ζήτημα όμως της πίστωσης, δεν χωρεί συμβιβασμός. Εκεί που το θείο θέλημα είναι χαραγμένο και αποδεικνύεται ότι κατ' αυτόν τον τρόπο εκφράζεται μέσω της Εκκλησίας και, γενικά, της πατερικής μας παραδόσεως, δεν χωρεί οικονομία. Διότι εκεί που βλέπετε συμβιβασμούς, πάντοτε να φοβάσθε, μήπως, χωρίς να το καταλάβωμε, εύρεθώμε έξω από την Χάριν, χάσωμε το βάπτισμα, χάσωμε την πίστη μας. Εκεί όπου υψώνεται η αμαρτία, είτε στον ηθικό, είτε στον δογματικό τομέα, για να μας παρακίνηση να κάνωμε κάτι διαφορετικό από αυτό που θέλει ο Κύριος, προβάλλομεν αμέσως την άρνηση, την αντίσταση και εκεί ακριβώς επιτελείται η ομολογία.

Αυτά ήθελα να σας υπενθυμίσω. Όλοι μας με προθυμία να επικαλεσθώμε την συμπάθεια και την χάριν της έορταζομένης Άγίας Μεγαλομάρτυρος Ευφημίας, ώστε να επείδραση και στην ψυχή μας το πνεύμα της ομολογίας το οποίο επέδειξε η τρυφερά αυτή κόρη, που δεν υπελόγισε τίποτε, αλλά προσέφερε την ψυχή της θυσία στον Χριστό, για να κράτηση την ομολογία της. Πίστευε ότι, εάν όμολογήση, θα όμολογηθή και αυτή, όπως και όμολογήθη ενώπιον του ουρανού Πατρός και της έχαρίσθη η δόξα της υιοθεσίας. Διότι, αν ηρνείτο, θα ξέπεφτε. Μη γένοιτο σε μας να συμβή κάτι τέτοιο, αλλά με ζήλο πραγματικό να συνεχίσωμε την πορεία μας, για να λάβωμε την αμοιβή από τον Κύριο μας, με τις πρεσβείες των Αγίων Του. Αμήν.

Αθωνικά Μηνύματα (σελ. 169)

Πηγή: fdathanasiou.wordpress.com